

53085

1. 5.

63

HARGITAVÁRALJA

A szegedi Hargitaváralja jelképes székely község hiv. közlönye
TUDOMÁNYOS, SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Felelősszerkesztő :

Cs. JÓSA JÁNOS

Szerkesztők :

Dr. BOGA DEZSŐ

Dr. NÉMEDY GYULA

Tartalom.

A SZÉKELYSÉGÉRT KÜZDÜNK. **

JANCSI GYERE ELŐ. Dr. Boga Dezső.

MŰTÉT ELŐTT A SEBÉSZETI TANTEREMBEN.

Vers. Bukovszky László.

A MŰVÉSZETRŐL. Gazsó Mátyás.

HA LEHULL AZ ÁLARC. Cs.

ROHANÓ ÉLET. Vers. Székely Lajos.

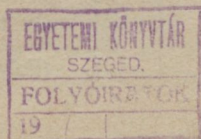
TISZAPARTI FÜZESEKBEN. A SZEGEDI VASÚT

ÁLLOMÁSON. Vers. L. Keczer Géza.

A LEGSZEBB CÉL. F. sz.

KÖZSÉGI HIREK.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szeged, Csemegi-utca 4.

Szellemiek és anyagiak
e címre küldendők.

✖

Fel. szerkesztő telefonja: 21—06.

✖

Főmunkatárs:

GAZSÓ MÁTYÁS

író, Szeged.

✖

Vidéki főmunkatársak:

Dr. GYULAY FERENC

író, főszerkesztő, Budapest.

Dr. KEMENES ANTAL

író, Jászberény.

csatószegei és kóródi

KÓRÓDY ISTVÁN

min. tanácsos,

a debreceni Hargitaváralja j. sz. k.
bírája.

KOVÁCS DÉNES

író, Máriabesenyő.

OROSZLÁNY GÁBOR

író, szerkesztő.

Dr. SZACSVAY JÓZSEF

író, Budapest.

VARGYASSY MÁRTON

író, Pestszenterzsébet.

✖

Az ország területén 150 helységben
van szervező munkatársunk.

✖

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

Negyedévre — — — 2.50 P

Félévre — — — — 4.50 P

Egész évre — — — — 8.— P

Számonkint — — — — 0.20 P

✖

Hargitabeli lakóknak:

Negyedévre — — — 2.— P

Félévre — — — — 3.50 P

Egész évre — — — — 6.— P

Számonkint — — — — 0.16 P

✖

Laptulajdonos:

a Hargitaváralja jelképes székely
község.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Makkai Sándor v. erdélyi ref.
püspök, egyetemi tanár, Budapest.
Csüggedő székely szíveinkbe új erőt
öntött Méltóságod atyai szeretete.
Bárha ez a mélységes szeretet örök
volna és tettekre rázná a székelység
minden tagját a demarkáción innen!
Az ősi székely vér jövőbelátó remény-
ségével köszöntjük Méltóságodat la-
punk nagy barátai között. Hisszük,
hogy a székely hit és székely gondo-
lat diadalmaskodik, mikor kis vállal-
kozásunkat naggyá tenni tudó szé-
kely notabilitások figyelme kíséri.
Székely reménységgel viszonzunk a
jóságos szív szeretetmegnyilvánulá-
sát!

Dr. Gyulai Zoltán egyetemi ta-
nár, Debrecen. Lapunk iránt tanusí-
tott szeretetteljes érdeklődés feljogo-
sít arra, hogy kérhessük értékes írá-
sait folyóiratunk tartalmának emelé-
se érdekében. A ritka lelki érték
nagyságos megmutatkozása a szegedi
székelyekben mély örömet váltott ki.
Üdvözlettel!

Dr. Balló István ny. tanfelügyelő,
Ujszeged. Köszönöm. Arany a Te
székely lelked! Üdv!

Lakatos János m. kir. ir. igazga-
tó, Baja. Székely szeretet és valami
székely neheztelés csendül ki soraid-
ból! A szeretet jóleső. A neheztelést
szeretettel igyekezzük mindkét rész-
ről eloszlatni. Lapunkat küldjük, míg
el nem utasítod. A legigazibb engesz-
telő üdvözlét!

Özv. Szegedy Lászlóné posta-
mesternő, Budapest. A székelynő lel-
kének ragyogó csillanását látjuk me-
leg érdeklődésében. Hódolattal küld-
jük mély tiszteletünket.

(Folytatás a boríték 3-ik oldalán)

Szeged, 1936. szeptember 10 csütörtök. I. évfolyam 5. szám.

HARGITAVÁRALJA

A szegedi Hargitaváralja jelképes székelv község hiv. közlönve

Tudományos, szépirodalmi és társadalmi hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

csíkszentgyörgyi JÓSA JÁNOS
községi bíró.

Szerkesztők:

Dr. Boga Dezső, dr. Fehér István,
Dr. Némely Gyula.

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.*

A székelvességért küzdünk.

Az evolúció korszakát éljük és szemünk láttára formálódik át a világ képe. Népek és nemzetek sorsa és jövője dől el abban a kíméletet nem ismerő élet-halálharcban, mely a kezdet kezdete óta szakadatlan tart és amelynek mi is részesei vagyunk. Nem tudhatjuk, hogy mit tartogat számunkra a jövő, de kétség nem fér ahhoz, hogy csakis önmagunkban bízhatunk és csakis akkor remélhetjük létjogosultságunk elismerését, ha bebizonyítjuk, hogy olyan érték vagyunk, mely minden vonatkozásban számottevő expanzív tényező és múltjában magával hozza a jövő ígérétét.

A titokzatos kelet ősi kultúrájának tisztítótüzen nemessé edzett nemzet előörsei voltunk, amikor Erdély napsütötte bércseit birtokba vettük és ezer év viszontagsága és tomboló vérzivatarra dacára megőriztük faji sajátosságaink szeplőtlenségét és fajtánk gazdag lelki adottságait és ezzel megszereztük a jogot ahhoz, hogy Európa nagy nemzetei is számotvessenek létünkkel. *Ma még ez a helyzet*, de kétségbeejtő sívár a jövő, mely ajtónk előtt kísért. A borzalmas világégés és a trianoni hóhérparancs következtében megrendült alattunk az ősi föld és a székelvességet szétszórta a szörnyű összeomlást követő vihar. Azok, kik a lelketlen rabtartók vértfakasztó ütlegei dacára is kitartanak a helyen, melyet a végzet jelölt ki számukra, tehetetlenek a durva erőszakkal szemben és sorvad, pusztul bennük a honalapító ősök öröksége, a csodákra képes székelv őserő. Azok, kik e csonka hazában találtak otthonra, szétforgácsolva, magukra hagyva küzdenek a könyörtelen végzet beteljesülése ellen és ha idejekorán magukra nem eszmélnek, előbb-utóbb felörlődnek a meddő küzdelemben.

A székelvesség jövőjéért harcolunk, amikor táborba szólítjuk

azokat a székely testvéreinket, kiknek lelkében a dicsőmúltú fajtánk szépségimádata és mesélőkedve élő valósággá nemesült és kikben az alkotás lázalmában testet ölt a székely génusz, mely egyedül alkalmas arra, hogy egybekovácsolja az ősi nemzet fiait. Önfeláldozással és áldozatos szívvel oltárt kívántunk emelni, melyen mindazt, ami érték és szépség kivirágzik a székely írók, költők és művészek lelkében lenne az áldozat, melynek messzevilágító fénye beragyogja a székely szíveket, erőt és hitet varázsolva a csüggedőkbe, mely képessé tegye őket egy új honfoglalásra.

Rab testvéreinkben van bátorság és áldozatkészség és bár a börtön árnyékában járnak, mégis magukra találtak és vannak, kik az áldozati oltáron gyújtott tüzet nem engedik eloltani és a székely génusz letéteményesei rendületlenül hisznek a csodában, mely megváltja őket. Egy önhibáján kívül halálraítélt értékes fajta segélykiáltása minden szavuk és mi mégis tétlenül, fásult közönnyel állunk a sír szélén, mely elnyeléssel fenyegeti nemzetünket.

Akiben a székely ősök vére még el nem fajult, aki székelynek vallja magát és büszke arra, hogy egy ősi nemes fajta részese lehet, önmagát gyalázza meg, ha becsülettel ki nem veszi a részét a küzdelemből, melyet egy szebb és boldogabb jövő előkészítése érdekében kezdtünk.

(**)

Jancsi gyere elő!

Írta: BOGA DEZSŐ

Falu. A városi ember képzeletében a csend, az egyszerűség és nyugalmat jelent, ahol a magyar ugar robotosai boldog tudatlanságban élik le eseménytelen életüket. Valamikor ilyen lehetett. Ma már a kultúra és technikai csodák századában más a helyzet. Ott is történnek szenzációk, melyek hetekig lázban tartják azokat, kik részesei lehettek. Nemrég ilyen szenzációnak számított a Jancsi esete.

Napnyugtával, amikor a mindennapi munkából hazafelé szálingóztak a fáradt emberek és kezdetét vette a szomszédolás, itt is, ott is titokzatos suttogást lehetett hallani. Csak természetes, hogy az öreg nenék voltak a szóvivők és mert ősi szokás, hogy ilyenkor szövődnek a pletykák és szedik le a keresztvizet azokról, kiket a rossznyelvek kikezdték, akadtak sokan, akik gyanus szemmel nézték az esetet és igyekeztek kitudni, hogy miről süstörögnek a nenék. Különösen a lányok, kikről köztudomású volt, hogy rövidesen bekötik a kontyukat. Ezek közé tartozott Borcsa Mári is, akinék Balog Jancsi tette a szépet. Súlyosbította a helyzetet, hogy a szülék pöntyögéséből annyit máris kitudott, hogy valami Jancsi került terítékre. Mári kétségbe volt esve, és mert azt is megtudta, hogy rövidesen valami összejövetel van készülóban és azon ángyikája is részt fog venni, elhatározta, hogy ha törik, vagy szakad, de

kilesi a titkot. Egymagában nem érzett annyi erőt, hogy utánajárjon a mesterkedéseknek, azért bizalmába fogadta Verát, aki — mint fiatal menyecske, — már nem számíthatott vetélytársnak és így nyugodtan beavathatta terveibe. Vera azután megoldotta a rejtélyt. Spiritisza szeánszról volt szó, és az a bizonyos Jancsi a szellem neve volt, aki bizonyos mesterkedések után a túlvilág tolmácsaként szerepelt. Mári hitt is Verának, nem is. Legjobb az ilyenek végire járni, — gondolta és egyben el is határozta, hogy a tervezett összejövetelen ő is részt vesz. Egyelőre csak annyit tudott meg, hogy asztaltáncoltatás lesz. Spiritisza? Az bizonyosan valami ital lehet, — gondolta. Szellem? Táncoló asztal? Sehogysem értette.

Mire beesteledett, már felkészülve várta Verát. Sajnos, ő sem tudott többet, minthogy sejtelve szerint valamiféle spirituszról, szellemekről, meg táncoló asztalról lesz szó. Elsőbb húzódozott attól, hogy elkísérje Márit, de később úgy okoskodott, hogy tekintve, hogy a spiritusz másképp pálinka, bizonyosan bepálinkázott szellemeket fognak látni, kik az asztalon táncolnak és szent Dávid hegedül nekik.

Mári meghökkent.

— Szent Dávid is ott lesz? — kérdezte.

— Ott kell legyék, — okoskodott Vera, — merthogy nótaszó nélkül ugyan hogy táncoljanak a szellemök?! Mivelhogy a szellemek közül tudtával egyedül szent Dávid ért a nótázáshoz, más nem is lehet.

Ezzel elindultak kitapasztalni a csudát. Koromsötét volt már, amikor a tetthelyre értek. Csend volt a házban és egy árva lelket sem láttak a közelben. Csupán a nagyszoba függönyén szivárgott ki valamelyes világosság. Csendben beóvakodtak a pitvarba és várták, hogy mi lesz?!

Egy ideig csendben várakoztak. Semmi nesz. Mári kezdte magát nem jól érezni és szepegeve megszólalt:

— Csak . . . csaktán . . . nem tévesztettük el a házat?

— Nem hát! — súgta vissza Vera, — de érezte Mári jól, hogy ő is reszket félelmében.

— Most mi lösz? — nógatta Mári Verát.

— Nyissunk be! — unszolta Vera.

Csakhogy ehhez egyiküknek sem volt bátorsága. A csend már kezdett félelmes lenni, amikor egyszerre csak megszólalt a szobában egy hegedű.

Ijedtükben majd gyökeret vert a lábuk és Mári alig tudta kinyögni:

— Ki-ki-ki löhet?

Vera is dadogott, amikor felelt:

— Bi-bi-bizonyosan szent Dávid.

Abban a pillanatban kinyílt a szoba ajtaja. Kinyílt, de azonnal be is csukódott. Senki sem jött ki rajta. Márit majd kilelte a hideg, mert megvolt győződve, hogy szellem távozott a szobából.

Vera ki is mondta a gondolatát:

— Bizonyosan szellem volt. Akárcsak a legények a bálban;

ők is ki-kijárnak. — Vess köröszőt! és dícsérjük hangosan az Ur Jézust. — tette hozzá ijedten, amikor ismét megnyikordult az ajtó. Szívszorongva várták, hogy még mi történik.

Az történt, hogy egyszerre csak jókorát káromkodik valaki a szobában és határtalan megkönnyebbülésére Mári felismerte a hangot. A szomszéd Mihály bácsi könnyített a lelkén.

— Hála legyen a Mindenható Istennek! — fohászkodtak megkönnyebbülten és ezzel be is nyitottak a titkok hélyiségébe.

Ugyancsak nagyot néztek, amikor azt látták, hogy szent Dávid helyébe Burkus Jóska tevődött, merthogy ő hegedült, és az asztal körül sűrűn egymás mellett ott szorongott Mári néne, az ángyi, többen a szomszédból, Mári sógora fiastól, lányostul. Hirtelen számba sem tudták venni valamennyit. Illőképen köszöntve a jelenlévőket, beljebb kerültek. A szellemező társaság azonban meg sem mukkant, csak vassvillaszemekkel meredtek rájuk. Rövid, de annál kínosabb hallgatás után végre megszólalt Mári néne. A síri csendben kísérteties volt a hangja:

— Mit töttetök, mit töttetök, szerencsétlenek?! — mondta.

Mári erőt vett magán és mert büntetlennek érezte magát, nyugodtan felelte:

— Semmit. Mit töttünk vóna?

— Elűzted a Jancsit! — folytatta szemrehányását a néne és szinte könnyezett kétségbeesésében. — Eppög gyűlt volna. — tette hozzá síri hangon. — és ti most elűztétek a Jancsit.

— Kicsodát? — kérdezte Mári.

Mári néne megbotránkozva ilyen tudatlanságon, felelte:

— Hát a Jancsit. Már az ajtó előtt löhetett, amikor ti eljlesztőtöttétek.

— De mán ezt mégse mondja, Mári néne! — szólt közbe igazuk tudatában Vera. — Mi ugyan sönkit nem láttunk a közelben, pedig jó ideje annak, hogy itt állunk.

— Persze, hogy nem láttátok, — adta vissza a szót a néne, — haszen ű láthatatlan.

— Az hogy löhet? — kérdezte a Vera.

— Ugy, hogy a Jancsi szellem, — felelt a néne, — és a levegőn át gyün.

A levegőn át? Osszenéztek a lányok. Tán repülőgépen gyün? Sehogysem értették. Mári megkérdezte:

— Aztán melyik Jancsit várja, Mári néne?

— Akármelyiket. Az mindegy, — felelte az.

Baj van, itt valami nagy baj kell, legyen. — kezdett rosszat sejteni Vera. Jelentősegteljesen nézett Mária-ra és annak szeméiben meglátta, hogy ő is egyet gondol vele. Ezek mögkergültek, — mondták a szemek. A bolondokra legjobb mindent ráhagyni, — emlékezett Mári és úgy is tett. És amikor Mári néne meginvitálta őket, hogy üljenek le, engedelmesen helyet foglaltak az asztalnál.

Ekkor az egyik szülének került mondanivalója:

— Van-e nálatok pénz? — kérdezte.

Pénz? a mai sanyarú világban? Aki ilyet feltesz, az igazán meghihibban.

— Nincs, — mondták a lányok.

— Hát gyűrű, fülbevaló, vagy egyéb smukk van-e? — firtatta tovább.

— Az sincs.

— Akármilyen fém? — szólt bele szent Dávid helyettése.

Mári és Vera szinte megdermedt az ijedtségtől. Csak nem akarják kirabolni őket? Nincs, — mondták sietve és óvatosan sorra vizsgálták a jelenvoltakat, hogy nem-e boszorkányság történik velük és ezek rablók, kik rokonság képiben kísértének. Mári lopva meg is tapogatta az egyik szüle térdit, hogy nem szellem-e? Nem volt szellem, mert rámondott.

Ettől kezdve Burku koma diktálta a tempót, úgyis mint sógor, úgyis mint szent Dávid helyettése.

— Tögyétök a kezetőket az asztalra, — vezényelt nagykomolyan.

Megtörtént.

Ekkor rákezdet a nótára: Libamáj . . . kacsamáj . . .

Csak néztek ijedten egyikről a másikra, hogy mi lesz?

Egy ideig csend volt. Ekkor megszólalt a szomszéd Mihály bácsi!

— Jancsi, gyere mán elő! — nem gyött senki. — Szólítsa kend is, Jóska sógor! — szólt kisvártatva a szomszédjához.

Jóska bácsi nem kérte magát sokáig, hanem elhujjántotta magát:

— Jancsi, te! Né bolondozz mán, — ördög bújjék a vékonyodba!

Erre váratlanul megszólalt Mári nene is:

— Gyün! Szólítsa csak, Jóska bácsi! Mán mögmozdult!

Egy másik szüle is belevisített:

— Mögmozdult! Mögmozdult! Én is éreztem. Lükött is öggyet.

Jóska bácsi erre valahonnan nyújtófát kapott elő és azzal hadonászva kiáltotta:

— Létöröm a derekadat, te jóféle, ha rögtön nem gyüssz!

Ebben a pillanatban megmozdult az asztal. Mári ránézett Verára és abból a rémületből, ahogy visszanézett, megértette, hogy egyet gondolnak. Mégpedig azt, hogy jó lesz onnan odébbállni. De nem engedték őket. Istennek ajánlva lelküket, — maradtak hát. Ami azután történt, megérte a maradást.

Ugyanis ekkor megszólalt a sógor:

— Jancsi! Mondd meg nekem, — de igazat szólj! — hány éves Mári nene?

Bolondok. Tisztára megbolondultak, — gondolta magában Mári. Merthogy akárhogy meregette a szemeit, színét sem látta semmiféle Jancsinak. Már kérdezni akarta Verát, hogy ugyan ő lát-e valakit, amikor megmozdult az asztal és elkezdett koppintgatni: 1-2-3-4- és így tovább.

Azt mondták, hogy annyit fog koppintani, ahány éves a nene.

Mári jól tudta, hogy jóval túl kell legyen a 60-on és azért kíváncsian leste, hogy ugyan mi lesz?! A 46-ik koppintásnál megállt.

— Igazat felelt a Jancsi! — ujjongott a nene örömmel.

Mári a nene urára sandított. Az csak vakargatta a tarkóját, de nem szólt. Így ő is hallgatott. Akkor megszólalt Mári ángyija:

— Mikor megy férjhez Mári?

Mári már közbe akart szólni, de győzött benne a kíváncsiság, hogy ugyan mit válaszol a szellem. Közben azonban már koppant is az asztal. 1-2-3. Három év. Még három évig várni, amikor a Jancsi megígérte, hogy tavasszal megesküdnék?! Majd sírva fakadt, de amikor látta, hogy Vera vigyorog, azért is úgy tett, mintha nem is érintené a dolog.

A következő kérdés az volt, hogy meddig él még a Mari nene? Erre persze, az ura volt kíváncsi. Hogy miért? ő tudta. Látszott, hogy a nene ijedt is, dühös is, de nem szólt. Az asztallába kezdett emelkedni. Látta Mári jól, hogy a sógor ugyancsak tartaná vissza, a nene meg lükdösné, de nem szólt ő sem. Várt, hogy mi lesz? Az lett, hogy másfél koppintás után az asztal nem mozdult többet.

Erre azután kitört a vihar. Égszakadás, földindulás lett a szobában. A nene dühösen tovább lükdöste volna az asztalt, csak hogy kiszorítson még néhány évet, de a sógor sem hagyta magát. Így elkezdtek dühödten rikácsolni, hogy csalás az egész! Akinek jót mondott a Jancsi, az védte; akinek rosszat mondott, az szidta. Az egyik közben eltalálta, hogy mindez azért történt, mert valamelyiknél fém volt.

Vera és Mári elsápadtak rémületükben. Jézus Mária, szent József, — gondolták, — ebből baj lesz. Még utóbb képesek pucérra mezteleníteni őket, hogy megbizonyosodjanak. A zűrzavarban sietve kióvakodtak a szobából. Éppen idejében, mert már kezdtek a szellemidézők egymásnak menni. Ahogy észnélkül menekülnének ki a kiskapun, egyszerre csak megbotlottak valamiben és máris ott fetrengtek az utca porában. Márinál volt villanylámpa. Így hát megnézték, hogy ugyan mi volt útjukban? Hát Kádár Jancsi volt, de holtrészezen.

— Bizonyosan ű volt az a Jancsi, akit odabe szólítottak, — gondolta a Vera, — merthogy a Jancsi ugyancsak be van spiritu-sozva.

Szabadalmazott

Dóczy fotelág

Telefon 28-90.

országszerte elismert jó, mert kényelmes és legtartósabb.

Aranyéremmel kitüntetve.

Két személyes rekamie ágyak, fotelek stíl és modern párnázott bútorok, redőnyök, roletták. Nemzeti és gyászszászlok

vitéz Dóczy Imre Szeged, Rudolf tér és Hid u. sarok

Márinak kételyei voltak. Aszonta, hogy: ha a Kádár Jancsi lett volna, akkor látniuk kellett volna ökelmét.

— Hátha csak a szelleme volt? — tartott ki az ötlete mellett Vera.

— Az nem löhet, — mondta Mári, — hisz szelleme csak a holtak löhet.

— Hát a Jancsi nem elég holtreszeg ahhoz, — zárta le a vitát a Vera.

Nem sokáig tanakodhattak, mert kezdett oszladozni a szellemező társaság is. Elsőnek a sógor penderült ki az ajtón és a nene ugyancsak szórta utána az áldást. Nem várták meg a többieket, hanem sietve elinaltak.

Mári kielégítette a kíváncsiságát, de meg is fizetett érte. Másnap rátámadt a vőlegénye, hogy igaz-e, hogy csak 3 év múlva kívánja az esküvőt? — Hiába magyarázgatta, hogy nem ő tehet arról, hogy ezt kitalálták. Jancsi csak nem hitt neki. Váltig azt hangoztatta, hogy biztos helyről tudja. Kitől? Hát a Jancsi szellemtől. Egyéb bajokat is idézett elő a Jancsi. Aszondják ugyanis, hogy a sógor kétségbe van esve, mert Mári néne, mint a bolond szórja a pénzt, mert fel akarja élni a vagyont, nehogy örökölhessenek utána. Se szeri, se száma a családi perpatvaroknak. Csak a beavatottak tudják, hogy Jancsi az oka mindennek, de azok hallgatnak. Mári is hallgat és megesküdt, hogy soha többé nem komázik szellemekkel. Annál is inkább megteheti, mert csúffá tette Jancsit. Fél év se telt el és megesküdt az ő külön Jancsijával.

Műtét előtt a sebészeti tanteremben.*

Nagy, megriadt ákom-bákom,
beszél az ijedt táblán: műtét.
Idégen, tompa szívdobbanás,
kíváncsi sejtés lopózott szét
a tanteremben.
Nagyképű csendben,
titkolt-ideges, tétova orvosok
gárdája jön, megy.
Minden tiszta.
Tán most egy életet hoznak vissza,
vagy lelke örökre menni fog.
Sok-sok doboz, ragyogó fényes,
műszer, kendő, nővér kötényes,
aki rakosgat csendben, szeliden.
Halk szók, titkon kérdőjellé válnak...
habzik a szappan, a víz zenél,

Beszél a tanár, az élet őre;
mossa a kezét ...
Gördül a kocsi, ilt a beteg.
Szeme tétován megremeg.
Minden chaosszá folyik ma össze ...
... hogy őt az élet megfűrössze,
e szívbénítő zűrzavarban.
Sok szív dobog titokban, halkan.
A klóroform csepegni kezd ...
az álom karja nem ereszt ...
szorítja, mint egy titáni járom ...
... s Ő mondja ... csak mondja:
... egy ... kettő ...
..... három ...

*

Éltet, vagy halált hoz ez az álom?

BUKOVSKY LÁSZLÓ
orvos-költő.

* Mutatvány a szerzőnek sajtó alatt levő verseskötetéből.

A művészetről.

Írta: GAZSÓ MÁTYÁS.

Igy kezdhethetném: mélyen tisztelt olvasóközönség! Szeretettel köszöntöm önöket folyóiratunk művészet-rovatának megnyitása alkalmából és kérem, mielőtt továbbmennénk, beszéljük meg ten-nivalóinkat.

A mai alkalom ugyanis kevés ahhoz, hogy a művészet gyönyörűséges birodalmát keresztül-kasul barangoljuk, még ahhoz is elég szűkös, hogy egymással, egymás igényeinek mértékével megismerkedjünk.

Ájánlanám ezért, állapodjunk meg a művészet fontos elemeinek megismerésére nézve olyan egyezményes jelekben, amelyek alkalmasak arra, hogy bármelyikünk mindig ugyanazt értse, amit az elmondó.

Kedves csokornyakkendő, nagyhajú barátom, ott az első sorban, szépen kérem, ne idegeskedjen, jól tudom, hogy önnek a művészet fogalmára vonatkozó meghatározás már a könyökén jön ki, de tekintsen körül: hallgatóságunk népes soraiban szép számban jelentek meg olyanok is, akiknek még nem volt alkalmuk a művészet titkaiba bepillantaniok. Ők készen kapták a művészi alkotások sokféleségét, köztük sokszor művészi alkotásnak nem tekinthető, érdemtelen emberi tevékenységet is.

Mi is hát a művészet?

Az emberi szellem legszebb, legcsodálatosabb terméke. Az esztétikai tudomány, — amely a szépet ábrázoló művészetek hatásaival, feltételeivel és változataival foglalkozik, — művészi alkotásnak egy belső képzeleti kép érzéki formában való kifejezését tekinti, más kifejezés-eredményeket nem.

Közhasználatban többnyire csak a *képzőművészet*, *festészet* és *szobrászat* alkotásait tekintik művészetnek, holott ebbe a nemes családba tartozik még a *zene*, *költői irodalom*, a *színpadi*, *film-* és *táncművészet* is. Összesen tehát nyolc művészet van.

A művészet alkotásait két csoportra szokták osztani: *térbeli* és *időbeli-re*.

Térbeliek az építőművészet a festőművészet és a szobrászat, mert az épületnek, a festménynek, vagy a szobornak térbeli kiterjedtsége van. Ezeknek az alkotásoknak lelkünkre gyakorolt hatását egyszerre, egészben élvezzük.

Időbeliek a zene-, irodalom-, szín-, film- és táncművészet, mert ezeknek az alkotásoknak hatása bizonyos időbeli folyamatos-ságból alakul ki. Hogy a szép-élvezés feltételeit megállapíthassuk, a zenét végig kell hallgatnunk, az írásművet el kell olvasnunk, a színdarabot, filmet, vagy táncot végig kell néznünk.

Tehát a térbeli művészet alkotásainak élvezése az egészről, az időbelieké a részből alakul ki lelkünkben, hogy a szépnek és változatainak jellemzőjét meghatározzuk: bájos, fenséges, tragikus stb.

A művészet alkotásainak fogalmi körét azonban szabatosan kell megállapítanunk. Ez áll különösen az időbeli művészetekre. A zeneművészethez például hozzátartozik az ének is, vagyis a dallam. Az énekszöveg nem a zenei előadás másodlagos alkotása s csak ritkán emelkedik az alapalkotás színvonalára.

Irodalomművészet alatt értjük az elbeszélő- novella- és regényirodalmat, a színdarabok szövegét, valamint a verses műveket. A tudományos és szakirodalmak termékeit már nem. A színművészet fogalmi körébe tulajdonképpen a színpadi beállítás és rendezés tartozik. A színészi munkára ugyanaz áll, ami a zenei előadásra. A filmművészethez, sajnos, csak néhány kivételes alkotást lehet kapcsolni. A képzeleti képek művészi kifejezése helyett sok érdemtelen alkotás jut előtérbe. Még a táncművészet fogalmi körének kijelölése van hátra. Itt is sok téves meghatározásba botlunk. Két lépés jobbra, kettő balra, egy előre, sarkunkon megfordulni, vagy szélmalomszárnyakként forogni, avagy ördögi ügyességgel illeszkedni és rémítgetni a közönséget, még nem művészet. A táncművészet beszéd nélkül érzelmeket, gondolatokat, cselekményeket fejez ki arcjátékkal és taglejtésekkel. Görög—latin szóval pantomimus, magyarul némajáték.

Mindezeknek a megállapításával eljutottunk a művészi alkotás forrásához: a művész lelkéhez, ahol az erők és ösztönök, egy kifürkészhetetlen akarát szerint, a gyönyörködtetés csodálatos eredményeit keltik életre.

Mélyen tisztelt olvasóközönség! Művészetrovatunk megnyitása alkalmából vállalt szerepemet ezzel befejeztem. Ha többet mondtam, mint amennyit akartam, vagy kellett volna, — elnézést kérek. Örülök, hogy a szóbanforgó egyezményes jeleket kitűzdelhettem képzeletbeli függönyünkre, melynek szárnya — most veszem észre, — kelleténél jobban fellibbent mögöttem és amint önök is láthatják, sok-sok mondanivaló öltözött ünneplőbe és máris kedvesen, szeretőn, ismerősen hívogatják önöket abba a fényes, káprázatos birodalomba, ahol a lélek legközelebb áll az Isten bölcs szándékához.

Ha lehull az álarc . . .

Csoda volt-e, vagy való látomás . . . ? De így történt . . . Reggel, amint ledobtam magamról a takarót, rózsaszínű köd nehezedett felém . . . A rózsaködben fehér angyalka közeledett, mint valami fényes folt . . . majd átölelve megszólalt:

— Ápuskám, jőjj reggelizni . . .!

— Megyek, — feleltem. S amint eltűnt a kis angyal, a rózsaköd hirtelen eloszlott, és szemeimre mintha két óriási teleszkópium nőtt volna, úgy éreztem, hogy mindent látok . . . az atomokat . . .

a lelket . . . a parányt . . . mindent látok, ami a végtelenben van. . . . Siettem reggelizni . . . s mit látok? Nemcsak a kis angyal fehér, hanem fehér itt mindenki: nőm . . . gyermekeim . . . a hűség, a szeretet fehérsége villan felém . . . s nézek magamra s megdöbbenve látom, hogy félig fehér vagyok, félig fekete . . .

Az asztalfőre ültem a csábos reggeli mellé és égő vággyal megszólaltam:

— Oh, vegyétek le rólam ezt a csúnya feketerészt, miért ne lehetnék én is olyan tiszta fehér, mint ti vagytok . . . ?

— Apukám, nincs semmi fekete, — szólalt meg a kis angyal és összenézve nevettek mondásomat.

— Lehetetlen! Hát ti nem láttok? Egy részem fekete . . .

Erre már kitört a nevetés:

— Apuka álmodik . . . — felelték.

— Nem . . . nem álmodom, csak nagyon tisztán látok . . . tisztán látom a fehérséget, és tisztán látom a feketeséget . . . Nééztek, ez a findzsa fehér, az meg fekete . . . ez a kanál ezüstfehér . . . az meg fekete, mint az olvadt meteorkő . . .

Erre látom, hogy elkomolyodnak . . . a nőm . . . a gyermekeim . . . Tán azt gondolták rólam, hogy megtévelyodtam. Pedig sohasem voltam jobban az eszemnél, mint most, mikor megláttam a tiszta fehérséget, amelyet eddig nem tudtam meglátni . . .

— Apukát a gond és a munka kimerítette, — szólt most a kis angyal.

— U-úgy? Hát dolgoztam én? — Erre eszembe jutott, hogy tényleg vár a munka, s gyorshirtelen elfogyasztva a reggelit, kimentem az udvarra megetetni a galambjaimat. Amint a tenyeremre szálltak, látom, hogy az egyik galamb fehér, a másik fekete . . . pedig tegnap még nem volt fekete közöttük . . . Megyek öntözgetni a virágaimat . . . és látom, hogy egyik virág fehér . . . a másik meg fekete . . . Most már futottam az utcára . . . Hiszen mindez lehetetlenség . . . És mit látok? Egy kis fehér leány bárányokat hajt az utcán át . . . egyik fehér, . . . a másik fekete . . .

És megyek tovább . . . Utközben találkozom barátaimmal és . . . az egyik fehér . . . a másik fekete . . . Aztán belekerülök az emberáradatba és látom, . . . egyik ember fehér . . . a másik fekete . . .

Csoda ez, vagy álom? Képzelet, vagy valóság? Álom nem lehet, mert táplálkoztam, megyek, mozgok, érzek, beszélek, kérdezek . . . Képzelet sem lehet, mert még soha nem láttam oly tisztán mint most . . . Eddig egyforma volt nekem minden . . . findzsa . . . galamb . . . virág . . . bárány . . . barát . . . ember . . .

Hát akkor mi ez?

Csoda és valóság! Igen, mert ráértem egyszer a mélybe látni . . . tisztán látni . . . és álarc nélkül jelent meg előttem minden: az ember . . . az állat . . . a növény . . . és az anyag . . .

És mentem tovább . . . És egyszerre, mikor már azt láttam, hogy a fehérek és a feketék között csak én vagyok egyedül félig fehér, félig fekete, egy társaságba jutottam, ahol mind olyanok

voltak, mint én: félig fehérek, félig feketék . . . Most ijedten vetém tekintetemet azok belsejébe s megláttam, hogy mi bennük a fehér és mi a fekete . . . Fehérségbe olvadt a család, a faj, a rabtestvérek iránti szeretet; a jó, a szép, az igaz akarásával . . . a feketeségbe pedig a csalódás, a reménytelenség, a kétségbeesés gyász . . .

*

Megfordultam, hogy most szétnézzek a fehérek és a feketék között . . . de a rózsaszínű köd hirtelen ráborult szememre . . . és egyforma régi színben tűnt fel újra minden: ember . . . állat . . . növény . . . és anyag . . . mert felkerült az álarc!

Cs.

Rohanó élet.

— Székessy Lajos verse. —

Kattogva fut a gyorsvonat,
Sok az útas azon,
Egyiket a vágya hajtja,
Másikat a haszon.

Mindennapi szokott útja
Temető közt halad,
A holt város csendes tája
Mögötte elmarad.

Ott vonaton fut az élet,
Nem pihen meg soha, —
Közlekedés eszköze, — itt
A szentmihály-lova.

Rohanó élet ott mit ér . . . ?
Szív nélkül, hogyha fut . . .
Észrevétlen egyszer úggyis . . .
Mind itt adtok rand'vut . . . !

L. Keczer Géza népdalköltő dalaiból*.

Tiszaparti füzesekben.

Tiszaparti füzesekben szól a székely nóta,
Ott maradt a szép kedvesem, siratom régóta.
Könnyeimet elsodorja a kanyargó szöke Tisza árja,
Búbánatos székely legény szeretőjét mindhiába várja.

* L. Keczer Géza székely testvérünk Nótás könyvéből adjuk e két népdalt. S. Keczer Géza Magyarország egyik legrégibb és nagy történelmi múltú nemes családnak leszármazottja. A sárosmegyei lipóczi Keczer-család ugyanis az Abanemzetségből vette eredetét. Egyik őse Keczer András, az eperjesi vértanú, akinek esontjait nemrégí fölhalálták. Tóth Sándor történetíró állította össze az Abanemzetségből származó lipóczi Keczer-család családfáját 1212-től kezdődőleg. A mi dalköltőnk ereiben anyai ágról székely vér is lüktet, és a székely vér hozta már régen hozzánk a Keczer-családot. (Nótás könyvei kaphatók a szerzőnél, Városháza, I. emelet 15. Ára 1.— P.)

*Dé megsegít a jó Isten, viszontlát még rózsám,
 Illatos, szép tavasz-estén ő jön majd el hozzám.
 A világ is csak azt mondja, hogy aki a Tisza vizét issza,
 Nem mehet el messze; mert a székely szív is odavágyik
 vissza.*

A szegedi vasútállomáson . . .

*A szegedi vasútállomáson,
 A babámhoz a jegyemet megváltom.
 Felülök a harmadik osztályra,
 Nálad leszek babám, nemsokára.*

*A szegedi vasútállomáson,
 Elindul a vonat a sínpáron.
 Felnézek a kéksillagos égre,
 Ugy megyek a rózsámnak elébe.*

lipóczi KECZER GÉZA, dalköltő.

A legszebb cél . . .

Mikor folyóiratunk mai számát székely testvéreinknek átadjuk, azzal a gondolattal tesszük, hogy a megindulásunk óta száz meg száz rétegbe épülő véleménykívánságnak összeegyeztetéséből megalkossuk az egy cél felé vezető közös útirányt.

Azt hittük, hogy a faji összetartozandóság erősségében küzdő székely testvéreink teljesen egyúton kívánnak haladni a közös cél elérése érdekében, de azt láttuk, hogy igen sokfélék a vágyak, igen különbözők a tervek és a kívánságok, és igen változatosak a gondolatok, mégis mindezek egyetlenegy közös gondolatban csúcsosodnak ki: abban, hogy szükség volt és szükség van a „Hargitaváraljára”, hiszen a hegemoniáért küzdő, politikai, kulturális és gazdasági területeken egyaránt egymásra igen féltékeny görög nép is keresve kereste a történelmi szükségességű kapcsokat, amelyek elmosták a teljes széthullásra alkalmas életérdekek önösségét, és kifejezésre juttatták az összetartozandóság történelmi jelentőségét.

Hát volt-e közöttünk valamilyen kapocs? Volt-e az ország területén élő Hargitaváralja községek között együttműködés? Tudtunk egymásról? Hallottunk céljainkról, munkáinkról, vágyainkról, törekvéseinkről, örömeinkről, vagy bánatunkról?

És ime, a „Hargitaváralja” egy hónapos futása mily nagyvonalú perspektívát hozott felénk és a horizontunk mily szélesre tárgult a sokrétegű véleményalkotás vállain való fölfelé emelkedésünkben!

Székely testvéreink ugyanis, akik eleddig többféle látószögből alkotott meglátásaikat velünk közölték, szinte egyhangú lelkesedéssel irányították a „Hargitaváralja” olvasóit a felismert cél felé, és a „Hargitaváralja” látókörét szabaddá, nyílttá és gazdaggá téve, a közös cél szolgálatába állította.

A „Hargitaváralja” ime, mégis egy kapocs közöttünk, és e kapocs annál erősebb, minél inkább felismerjük azt a valóságot, hogy mi nem vagyunk féltékenyek egymásra, nem törekszünk semmiféle hegemoniára, nem egyéni, vagy irodalmi vágyakat hajszolunk és fűtünk, hanem boldoggá tesz az egymásrataláltság tudata, büszkévé tesz véreink alkotó munkája és kölcsönös szeretete, amelyet a Kárpátok koszorújában leélt másfélezzredév emléke és tekintete kísér.

Tudjuk, hogy emberek vagyunk és így nem is lehetünk elvben, célban tökéletesen egyformák. Egyik azért neheztel, mert 10 év óta csak most jutott eszünkbe községünk kötelékébe felvenni, a másik azért, mert 10 év óta zaklatjuk ezért.

Programmot sem adtunk, mert ez oly természetesnek látszott. De most már meg kell vallanunk, hogy mi éppen nem irodalmi vágyakban akarjuk kiélni székely mi voltunkat, bárha még ez is cél lehetne, ha arra gondolunk, hogy bizonyos írók novelláikban a magyar fajt, esetleges hibáinak gúnyos feltárásával állítják a világ elé.

A mi programunk mélyebb gyökérzetű. Mi a kiváló székely egyetemi hallgatókat a hiányzó tandíjához szeretnénk juttatni,

művészfara gásokat készítő székely embereknek kezébe szerszámokat adni, az erdélyi lapokat az itt élő székelyek asztalára hozni, székely írókat buzdítani, és heverő munkáikat megjelentetni, egy szóval egymáson minden vonatkozásban segíteni, és így tovább.

A szorosabb összetartást szolgáló lapunknak, mely a cél szolgálatában csak szerény eszköz, ha semmi célja nem volna, már akkor is kiérdemelte az értékelő elismerést, mert a legszebb cél mégis csak a tett, mely a költő szerint minden Demosthanesnél a legszebben beszél . . .

(F. sz.)

K Ö Z S É G I H I R E K

— *Uj munkatársak.* Falúgyűlésünk örömmel vette tudomásul két költői lelkű székely barátunk lapunkhoz való csatlakozását. Az egyik Székessy Lajos ny. Máv. főmérnök, kitől a mult számunkban is közöltünk egy hangulatos kis verset; a másik dr. Bukovszky László orvos-költő, akinek tollából a mai számunkban hozunk mély gondolatot tartalmazó költeményt. Lelkes székely barátságukat e helyen is hálával viskozozzuk.

— *A szegedi Hargitaváralja falúgyűlése.* F. évi szeptember 5-én zajlott le a szegedi Hargitaváralja jel. székely község falúgyűlése a község lakossága igen élénk érdeklődése mellett. Cs. Jósza János közs. bíró részletes beszámolót tartott a község félévi munkateljesítményéről, köszönetet mondva Szotyori István közs. főjegyzőnek, Bardócz Salamon gazdának, Boga György, Erős Miklós, Molnár János, Dávid József esküdteknek, illetve képviselőtestületi tagoknak és László Antal aljegyzőnek, a kik lankadatlan munkaszeretettel vé-

gezték a rájuk eső nehéz feladatokat. Köszönetet mondott továbbá mindazoknak, akik tevékenyen részt vettek községi életünk irányításában és fejlesztésében. Ezen kitünőségek között elsőnek említi meg dr. Ábrahám Ambrus főiskolai és egyetemi m. ta-

nárt, ki mint a szegedi Hargitaváralja jelképes székely község örököse tb. bírója nemcsak meleg érdeklődéssel kísérté életünket, hanem hozzájárult értékes munkájával községi életnyilvánításunk fokozásához és emeléséhez. A félévi beszámolójában azután rámutatott azokra a súlyos feladatokra, amelyek megoldását a félév alatt legnagyobbbrészt elvégeztük. Hiszen ez év február 29. óta amikor a községet ujjaszerveztük, friss erővel, új lelkesedéssel, minden akadályt legyőző és minden nehézséget áthidaló reménységgel vetettük bele magunkat a munka tengerébe, hogy a székely hitet és bizodalmat felébresszük, élénkítsük és erősítsük, hogy a nagy székely gondolatot mielőbb kiépítve, szemébe kiálthassuk a nagy világnak, hogy vagyunk, élünk, élni akarunk, hogy orozva megszállva tartott szűkebb hazánkról soha le nem mondunk, hogy minden gondolatunk, minden álmunk Székelyország és Nagymagyarország, hogy Európa beszennevezett lelkiismeretét kezünkben tartjuk, hogy a Prometheusoként leláncolt rabmilliók minden panasza, minden jajkiáltása vértüzet sajtol sziveinkből, és végül hogy tanubizonyosságát adjuk egész Európa előtt annak a nagy akarásnak, annak a tettekre készségnek, amelyet úgy les, úgy vár, úgy sürget a magyar rabmilliók apraja-nagyja egyaránt. Ebben a gondolatban vetette bele magát

bíránk a munkába, és vállalta a község közterheinek legnagyobb részét, a hegyekről lesodort székelység közös sorsának állandó mérlegelése jegyében, és megjavításának érdekében.

A beszámoló többek között kiemelte azt a fáradságos munkát, mely a „Hargitaváralja” folyóirat megindítását és könyvtárát eredményezte. Könyvtárunk ugyanis több száz, legnagyobbbrészt székely írók tollából való, kötettel a község lakosságának díjtalanul rendelkezésére áll. Az ajándék útján szerzett értékek között van pl. a „Nemere” székely lapnak 1871–77. évfolyamának kötetei is, amelyet az európai híré tudós, dr. Hermann Antal, Károly fia egyelőre bíránk megőrzésére bízott, de ígéretét bírjuk, hogy véglegesen községünknek adományozza, ha bíránk megvalósíthatja tervét, hogy az eddig összegyűjtött és az ezután összegyűjtendő székely értékek fennmaradását, a Hargitaváralja község esetleges megszűnése, vagy a szervezők halála után is — biztosító, Székely Múzeum létesüljön.

A beszámoló ezután folyóiratunk ügyét ismertette. A lapot a Hargitaváralja jelképes székely községekbe tömörült és az ezekbe tömörítendő székelyek összekovácsolása, munkára serkentése, gondolataink kölcsönös megismerése céljából indította. Hálásan mond köszönetet dr. Boga Dezsőnek, Gazsó Mátyásnak, Szotyori Istvánnak és dr. Némegy Gyulának, akik lapunkat anyagi támogatásban is részesítették, beigazolván, hogy nemcsak az „Amor” vincit omnia, hanem a „Voluntas” is „vincit omnia”!

Ezzel kapcsolatban felolvasta a fővárosból és a vidékről kapott üdvözlő leveleket, melyekben sok kiváló tudós és író, így dr. Makkai Sándor ref. püspök és egyetemi tanár (Budapest), dr. Gyulai Zoltán egyetemi tanár, csatószei és kóródi Kóródy István miniszteri tanácsos

(Debrecen), ditrói Bajkó Andor főmérnök (Felsőgalla), dr. Szacsavay József író (Budapest), Gáll István tanár Bonyhay Lajos (Budapest), Beke István ny. áll. p. főtanácsos (Karcag), Vargyassy Márton számv. főtanácsos (Pestszenterzsébet), Kovács Dénes író (Máriabesenyő) stb. küldenek meleg buzdító üdvözetet a szegedi széke-lyeknek.

Községi bíránk a felügyülés lelkes örömmnyilvánítása közepette mondott lapunk vidéki és helybeli barátainak mély köszönetet és falugyülésünk lapunk útján is tolmácsolja hálatelt viszontüdvözetét.

— Mikor bírátoknak megválasztottatok, — mondta a község bírása, — bizonyára nem azért tettétek, hogy hangzatos frázisokkal telt beszédekkel felkésíttetek benneteket, hanem azért, hogy dolgozzam. Megtettem, mert az én székelységért rajongó székely lelkem mindenha a székely ügy nagy gondolatának szolgálatában állott, s mert úgy véltem, hogy hálámat úgy róhatom le legszebben, ha az életre dicsőült székely község érdekében szüntelenül dolgozom, hogy biztosítva lássuk eddigi munkánk eredményeit, egy erős székely-magyar nemzeti egységben való tömörülés gondolatában. Arra kérlek benneteket, hogy tartsatok ki e gondolat mellett, hogy büszkén mondhassák rólunk a Prometheusokként leláncolt rabmilliók, hogy mi is megtettünk mindent, amit a székely haza parancsolt...

A bíró szavai után Szotyori István ismertette e félévben tartott négy nagyfalugyülés, és minden hét szombatján tartott kis falugyülések munkájának eredményeit. Indítványára a falugyülés dr. Boga Dezső tiszti orvost, Balázs József áll. p. főtanácsost tb. albíróknak, Gazsó Mátyást községi képviselőnek, és dr. Szabó Miklós orvost számvizsgáló bizottsági elnöknek választotta, községünk érdekében ki-

fejtett tevékeny szolgálataikat elismeréssel honorálva.

Az elhangzott indítványok közül, egyet, miután közérdekű, itt is közreadjuk:

Bíránk indítványa: Áthatva attól a községünkben divó jogszokástól, a mely szerint a község a nem székely eredetű székelybarátokat, akik a székely ügy érdekében megbeesülendő szolgálókat tettek, th. székelyeknek nyilváníthatja, bátorkodom indítványomat: az igen tisztelt falugyűlés elé terjeszteni.

Községi bíró, ezután részletesen felsorolja, hogy a kolozsvári egyetemnek kitűnő tudósa, az európai hírnű magyar etnográfus, dr. Herrmann Antal, mily felbecsülhetetlen szolgálatakat tett egész életén át a székelységnek azáltal, hogy a székelyek nagy lapját izzó székely szellemben szerkesztette, a sepsiszentgyörgyi székely múzeum ügyében állandó tevékenységet fejtett ki. Bejárta az egész Székelyföldet, tanulmányozva a székely nép életét, nyelvét, szokásait... és megjelölte azokat az utakat, amelyen a nemes székely nép, erőssé és nagyvá emelkedhetik. Márfjú korában a székelység érdekében kifejtett áldozatos munkájáért a székelynép képviselőjének jelölte, a székely székek főispánjai pedig egy tervbevett nagy székely napilap főszerkesztőjének kérték fel. De nemcsak ő, hanem Antal fia is (dr. H. A.), aki a „Nemere” útdolglapját, a Székely Népet szerkesztette, hervadhatatlan érdemeket szerzett, különösen az összes székely nyelvjárásokról írt tanulmányaival, eredeti székely nyelvjárással írt székely népdalaival. A tudós Júlia leánya pedig, ki a nagy kultúrájú rokon finn nemzet egyik legnagyobb fiának, a finn Akadémia elnökének és a helsinki egyetem tudós professzorának özvegye, Wichmann Yrjöné, tudományos munkáival állandóan a magyar nemzet örangyalaként szerepel messze távol dolgozva, a magyar feltámadás

gondolatának megvalósításán. Ezeket a nagy érdemeket így per tangentem előadva tisztelettel indítványozom a nagy magyar etnográfus halálának tíz éves fordulója alkalmával, fejezze ki a székelység a megboldogultak iránti háláját azáltal, hogy tiszteletbeli székelynek nyilvánítsa, és közvetlen utódait, Antal és Károly fiait, Irén és Júlia leányait és törvényes leszármazóit öröklődő jelleggel székelyeknek mondja ki és erről dr. Herrmann Antal egyenes leszármazóit hivatalos formában értesítse.

Községi bíránk indítványát a falugyűlés egyhangú örömmel elfogadva, dr. Herrmann Antalt és nejét, dr. Herrmann Antalné Heller Júliát, illetve élő leszármazóikat öröklődő jelleggel székelyeknek nyilvánította.

— *A csíksomlyói öreg diákok találkozója.* A Csíksomlyón végzett öreg diákok 1936. évi szeptember hó 12-én Budapesten a Czúják Emil-féle vendéglőben (Ápponyi-tér) összejövetelt tartanak.

— *A Pestszenterzsébeti Hargitaváralja jelképes székely község f. évi október 3-án tartja első őszi összejövetelét.*

Állítólag Erdélyből származik az alábbi két anekdóta:

MÁRIA KIRÁLYNÉ SZOBRA.

A kolozsvári Mária-szobor Bukarest felé tárt jobb kezébe valaki egy banit és egy levelet rakott. A levélben ennyi állott: „Mária, amit a kezében tartasz, az mind a tiéd, de amin állasz, az a mienk!”

AZ ARADI OLÁH HŐSÖK SZOBRA.

Ugyancsak valaki az aradi oláh hősök szobrára alkalmás helyen egy böcskort és szatyort kötött. A szatyorban szintén levél volt, amelyben csak ennyi állott: „Ha futtok, ezeket itt ne felejtsetek!”

(Szerk. üzenetek folytatása.)

Dr. Kemenes Antal főgimn. tanár, *Jászberény*. Nem lehet ott baj és félreértés, ahol régi, patinás káposcsa a szeretet. Még nem kaptuk meg a kéziratot. Üdv!

Lukács Sándor, Lajosmizse. Köszönjük a fáradságot. Meg fogja hozni gyümölcsét!

Czikó József es. tiszth. *Budapest*. Köszönjük, a esikmindszenti Czikó-családdal rokonságban vagyok. Üdv!

Flórencz Ida postamesternő, *Csanádalberti*. Köszönjük. Székely szeretet sugárzik onnan, ahol a székely ügynek ily apostolnői vannak. Hódolat!

Kováts Kálmán ny. kir. járásbíró,

Budapest. A székely üdvözlét hála-lásan viszonzozzuk!

Sólyom Antal közs. főjegyző *Csanádalberti*. Köszönjük! Körlevelemre még nem kaptam választ. Igaz székely testvéri szeretettel köszöntünk.

Olvasóinkhoz. Azon igen tisztelt *Olvasóinkat*, akik lapunk 3. számát is elfogadták, immár előfizetőinknek tekintjük s lapunkat nb. címükre tovább szállítjuk az előfizetés mielőbbi beküldése reményében.

.....

Felelős kiadó:

SZOTYORI ISTVÁN.

Nyomatott:

ABLAKA GYÖRGY

könyvnyomdájában, Szegeden.

Legolcsóbb napi áron kaphatók

Legjobb emmenthálik,
Legirisebb turók,

márkás szalámik, (Pick Vidoni.)
trapisták.

Legnagyobb választékban
és megbízható minőségben

olajos halak
Uhertsák

András

tejtermék üzletében

Tisza L.-k. 32.

Excelsior

Harisnyaház

Harisnyát kötöttáru

szaküzletben

vásároljon

Szeged, Tisza Lajos
körút 42/B.

(A tulajdonos székely)

L Á S Z L Ó Á r u h á z

Legolcsóbb bevásárlási forrás úri
és női divatcikkekben, rövid és
kötött árukban, házcipőkben és
szegedi papucsokban.

E lap előfizetőinek, Baross tagoknak és
egyetemi hallgatóknak 30/o engedmény.

Telefon!

25-98.

Székelyudvarhelyi

Szilágyi Mózes

ortopéd — divat — különleges
cipők készítője. Készen és
rendelésre.

Gizella-tér 3. szám.

Kath. Népszövetség
Szent Imre Társulata

könyv- és papirkereskedését

Széchenyi-tér 3.

alá. (Pető sorsjegyzület helyére)
helyezte. A társulat igazgatója
csikszentsimoni születésű

Reck Endre

Köpecsi

Bányay János

**szűcs és szőrmeárú
üzlete**

SZEGED, OROSZLÁN U. 2.

Mindennemű szőrme
átalakítását s megör-
zését vállalom.

L u k á c s

műszerész

**Varrógép és kerékpár
raktára speciális
javító műhely**
Feketesas u. 22.

Ördög Ferenc
ruhaáruháza.

Állandóan raktáron:
férfi, fiu divat- és sport-
öltönyök, nadrágok, ulst-
veck, verberi raglán és
trenchcoatok felöltők, mindennemű
férfi és női kabátok stb. készítése.
Széchenyi-tér 16.

Igyon

Mihályi-féle

kávét, teát, kakaót, bort, rumot, likört
Vessen

Mihályi-féle

veteménymagot

Jó árak — szolid árak.

Mihályi Adolf

Szeged, Tisza Lajos-körút 55.

Hirdessen a

„Hargitaváraljában,,

Saját érdekében cselekszik. ha
hirdetést ad a „Hargitaváralja“ c.
hetilapban, mert a székelység csak
így tudja barátait megismerni és
támogatni.